

Stortare

Foto: Henning Steen

Stortarevegetasjon i Nord-Trøndelag.
Kelp bed in Nord-Trøndelag.

Status og råd

Langs norskekysten danner stortare skoger som er tilholdssted for mange organismer, og viktige oppvekst- og næringsområder for flere fiskearter. Bortfall av tareskog kan derfor ha store økologiske og økonomiske ringvirkninger.

Kråkebollebeiting og tarehøsting er to viktige årsaker til tap av tareskog. Kråkebollene beiter ned all tare over store flater, og står for det største biomassetapet av tareskog langs norskekysten. Spesielt har tareskogområdene i vår nordlige landsdel periodevis vært utsatt for omfattende kråkebollebeiting. Årsakene til svingninger i kråkebollebestandene og nedbeitingen av tareskogene langs kysten av Nord-Norge er foreløpig ikke kjent. Tarehøsting, som på norskekysten foregår med tindetrål, går mest ut over de store tareplantene, mens småplantene som overlever vokser raskere på grunn av bedre lysforhold, og vil med tiden reetablere tareskogen. På kuperte bunnforhold, som er lite tilgjengelig for taretrålen, er det vanligvis partier med uberørt tareskog på feltene der det høstes stortare. Selv om tarehøstingen er et avgrenset inngrep, vil likevel tareskogens økologiske funksjon reduseres i en viss periode, avhengig av uttaksgrad og tarevegetasjonens reetableringsevne.

Overvåking

Havforskningsinstituttet overvåker årlig tilstanden i taresamfunnene og effekter av tarehøsting på faste stasjoner på kysten fra Rogaland til Sør-Trøndelag. Overvåkingen er stikkprøvebasert og inkluderer stasjoner i høstefelt og referanseområder som er stengt for tarehøsting. Ved hjelp av undervannskamera registreres tarevegetasjonens dekning, tetthet og størrelse. Forekomst av kråkeboller og fisk blir også registrert.

De seneste årene har det også vært gjennomført undersøkelser i forbindelse med prøvehøsting av stortare i Nord-Trøndelag, som i 2015 ble åpnet for kommersiell tarehøsting, og Nordland. I disse prosjektene gjennomføres blant annet studier av tarevegetasjonens alderssammensetning og epifytter (påvekstorganismer) samt tarehøstingens effekter på fisk og skaldyr. Resultatene fra disse undersøkelsene publiseres i egne rapporter.

Resultater

Observasjoner i 2015 tyder på at tilstanden i taresamfunnene er god i de fleste områder. Langs enkelte kystavsnitt i Sør-Trøndelag er det i flere år observert tette bestander av rød kråkebolle (*Echinus esculentus*) og redusert tarevegetasjon. Tarehøstingen bør derfor begrenses i disse områdene. Dette gjelder blant annet høstefelt øst av Frøya og i Hitra, Ørland og Bjugn kommuner sør på Fosen. Reetablering av tare etter de senere års prøvehøstinger i Nordland har til nå vært god, og utviklingen synes ikke å være hemmet av kråkebollebeiting.

Stortare – *Laminaria hyperborea* – Kelp

Familie: Laminariaceae

Maks størrelse: Ca. 3 m og ca. 4 kg

Levetid: Inntil 20 år

Leveområde: I strømrrike kystområder på hard bunn fra lavvannsgrensen og ned til ca. 30 m dyp.

Særtrekk: Består av et festeorgan og en stilkdel (som begge er flerårige), og et oppsplittet blad som nydannes hvert år.

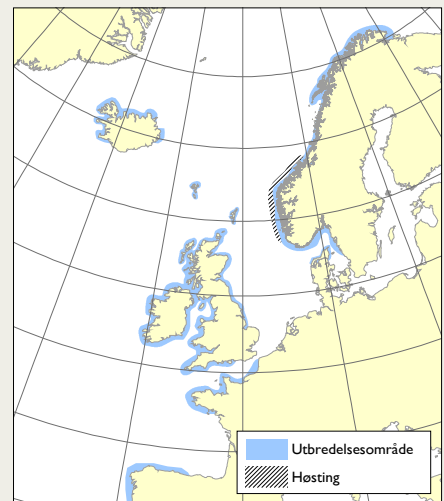
Høsting: Høstes på 2–20 meters dyp på kyststrekningen Rogaland–Sør-Trøndelag. Fylkene er delt inn i rullerende høstefelter, og det enkelte felt er åpent for taretråling hvert femte år (hvert fjerde år i Rogaland).

Nøkkeltall:

ÅRLIG FANGST: Ca. 150 000 tonn, dvs. mindre enn én prosent av den stående biomassen langs norskekysten som er beregnet til ca. 50–60 millioner tonn.

EKSSPORTVERDI FOR STORTARE OG GRISETANG:

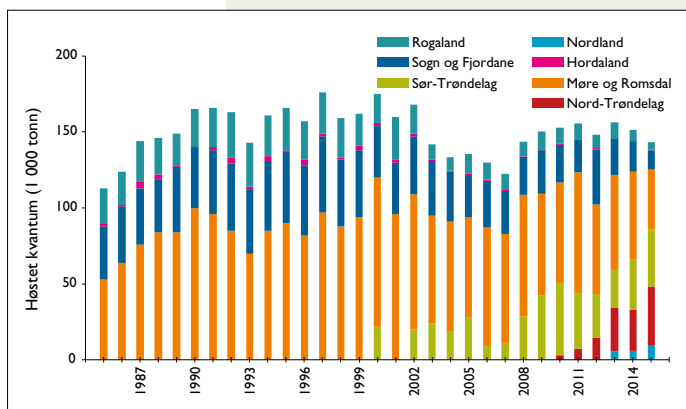
Ca. 1–1,5 milliarder kroner per år.

Fakta om bestanden:

Stortare utgjør mesteparten av makroalgebiomassen langs norskekysten.

Utbredelsen av stortare er begrenset til den østlige delen av Nord-Atlanteren, fra Portugal i sør til Kolahalvøya i nord. Arten vokser langs hele norskekysten. Langs store deler av kysten i Nord-Norge er tarevegetasjonen helt nedbeitet av kråkeboller. Stortare høstes gjennom tråling på kyststrekningen Rogaland–Sør-Trøndelag.

Årlig høstekvantum av stortare fordelt på fylker.
Yearly harvest of kelp in thousand tonnes by counties.